
Kaarlo Haapanen

SIIRTOLAISUUS RUIJAAN 1800-LUVULLA

Paulaharjun aineistosta Ruijan suomalaisia

Viime vuosisadan loppukymmenien aikana alkoi Suomesta - sen pohjoisimmista maakunnista nyt katsoen ja silloista väkilukua arvioiden laaja muuttoliike kohti Jäämerta, Ruijaa, pohjoisinta Norjaa. Kun tietää, että 1860-luvulla oli 7 katovuotta - pahimmat 1865-1870-luvuilla, voinee sanoa, että muuttajat olivat nälkäpakolaisia. Norjaan ja kohti Jäämerta suuntautuneella muuttoliikkeellä oli osittain toiset lähtökohdat kuin kolme vuosikymmentä myöhemmin alkaneella siirtolaisuudeksi sanottavalla - muuton nimitys muuttui konsa matkan määräksi tuli Amerikka.

1850-70 muuttajat eivät olisi kyenneet Pohjois-Amerikkaan matkaamaan. Heillä ei ollut rahaa - eikä syötävää. Tämä tuhansia ihmisiä käsittänyt muuttajajoukko joutui kulkemaan lähes - jopa ylikin tuhannen kilometriä jalkaisin. Tosin matkanteko mitattiin silloin peninkulmina. Sata peninkulmaa oli 1.000 kilometriä. Ennenkuin siirryn käsittelemään perille saapuneiden ihmisten lukumääriä, haluaisin muistuttaa, ettei lähtijöistä monillakaan ollut kulkuvälineitä. Ehkä joillakin oli hevonen, joillakin lehmä - mutta vain äärimmäisen harvoissa tapauksissa ne saatiin Jäämeren karuun maisemaan saakka. Ne joko syötiin matkalla tai myytiin

perillä, sadoittain - niin Paulaharju kertoo - kuoli ja uupui matkalle.

Monen - oikeastaan useimman kohdalla matka kesti pitempään kuin aikomus oli ollut. Tiedetään tapauksia, että vasta seuraavana kesänä jonkun matka saattoi yltyä tavoitteeseen - Ruijaan ja Jäämerelle. (Paulaharju:) "Pohjoiseen maailmanrantaan, Taka-Lapin reunimmaiseen rantamaahan Ruijanmeren rantaan."

Aikoinaan jo Pirkkalaiset rosvoretkillä ja Tornion kauppiaat ostosmatkoillaan olivat tehneet matkan ja kulureitit tunnetuiksi. Heidän kertomanaan tiedettiin Jäämeren kalananti ja ikuisesti sula ja kaikkina vuodenaikoina ruokaa ja niestaa noutajalleen antava meren pelto. Matkaajia tiedetään olleen siellä jo 1500-1600-luvuilla. Jo 1600-luvulla mainitaan NALLAVUOPION markkinakenttä. Siellä oli ollut jopa kirkko ja tiedettiin lappalaisten kalmatievastakin - hautausmaasta (tieva = juonteinen turvesuo).

Jo Isonvihan aikana ja jälkeen, Jyykeänvuonon pohjukkaan sanotaan asetuneen 11 suomalaista perhettä ja kolme vuosikymmentä myöhemmin heitä on ollut siellä jo 18 perhekuntaa, joista Paulaharjun mukaan sikisi lisää Suomen sukua.

Nälkävuosina 1863-1866 "oli kveenivaelus suuri"

V. 1865-66 kulki Jyykeänvuonolle = Altaan 1500 henkeä, enimmäkseen kveenejä, Suomesta saapuneita nälkää pakoon lähteneitä. Kirkonkirjojen mukaan v. 1845 suomalaisten 'pääluku' oli 436. Vuosikymmentä myöhemmin 719 ja v. 1865 - jolloin muuttoliike todella oli alkamassa lähes 750. Näin Jyykeässä.

Nälkävuosien muuttoaaltoa oli edeltänyt KAAVUONON kupariruuokin imu. Se tarvitsi loputtomasti työvoimaa. Norjalaiset asuivat kiinteästi tiloillaan, kalastivat - olivat ns. omissa töissään. Sana kiiri Suomeen ja Pohjanmaalle. Suomalaisia sanotaan jo v. 1850 olleen yksin KAAVUONON kuparikentillä peräti 800 "sielua".

Suomalaisilla oli Ruijassa hyvä maine

Maakunta oli harvaan asuttu. Ja suomalaisilla oli perinteenä oitis saavuttuaan ja maata saatuaan rakentaa asumukset, raivata viljelykset. Heidän sanottiin olevan "voimakkaita, kestäviä, älykkäitä, sukkelaoppisia ja lukutaitoisia (tosin he lukivat vain suomea). Miehet olivat hyviä puuseppiä, "rautioita" ja naiset oivallisia ompelijoita, jotka osasivat kutoa kankaita, värjätä niitä ja olivat ahkeria" kuten silloinen maaherra vuonna 1796 kertoo. Isonvihan suurmuuton jälkeen Norjan hallitus kehoittaa maaherraa kohtelemaan suomalaisia hyvin ja suurella suopeudella "että toisetkin heidän maanmiehensä tulisivat rohkaistuiksi saapumaan tähän maahan"! Jopa oli kehoitettu maaherraa vuosisadan vaihteessa avustamaan varattomia kveenejä asunnon, veneen ja pyytöneuvojen hankinnassa.

Ehkä me tavoitamme tästä selityksen "nälkävuosien" vuoksi Suomesta Ruijaan lähteneen kansanjoukon hyvään sijoittumiseen. Tulijat otettiin "kaikimmiten" hyvin ja suopeasti vastaan. Ja koska kalastuksessa - "fiskuussa" - ahkeria käsipareja ja lujakouraisia soutajia tarvittiin, työhön päästiin ja nälkäpako lopui.

Mutta paljon näitä vastaanotettavia kertyikin.

Kveenien muuttoliikkeestä Ruijaan ja esimerkki Vesisaaren - Vadsön kasvusta

Jalkaisin lähestyttävä, Varanginvuonon pohjoisrannan Suomen rajaa lähinnä oleva pieni ja vaatimaton kaupunki, Vesisaari ja Jäämertakin lähinnä oleva

merellinen suurkylä päätyi monen Suomes-ta matkanneen uudeksi kotipaikkakunnaksi. "Siitä tuli sata peninkulmaa matkanneen nälkäpakolaisen Jäämeren polkujen loppupää. Siellä suomalainen muuttajakansa kaikkien suurimmalla voimalla ja väenpaljoudella on nostonut näkyvimmin valtaansa. Tunturien takaisen, tunturien ja tundrojen äärisen merikylän laajalle rantalakealle on kulkemaan luotu Suomenukko toisensa perästä juttanut, rakentanut pesänsä tahi etsinyt kotikenttäänsä lähirannikolta. - Tuskinpa kveenikansan väettä ja voimatta Varen-ginvuonon pieni rantakylä olisi noussut sellaiseksikaan maaherran kaupungiksi kuin se nykyään (1925) on. Parituhantissa asujaimistossa suomalaisilla on 900 hengen osuus. Kaupungin kahtapuoliset pitkät suomalaisperukat ovat väkevinä siipinä kantaneet koko suurkylän toimentuloa ja nousua." - näin toteaa Samuli Paulaharju useaan kertaan paikanpäällä suorittamissaan tutkimuksissa.

Hän on tutkinut Vesisaaren menneisyyttä. Kertoo ensimmäisen kveenimiehen ottaneen sijansa Vesisaaren jo v. 1702 - kuinka eräs Martti-ukko oli porvaria (=kauppias, kaupunkilainen) palvellut. Vuonna 1740 sanotaan 'pahaisessa' Jäämeren kaupunkikylässä olleen kolme suomalaista.

Vasta vuosisadan puolivälissä, 1850-1860-luvuilla alkaa suuri suomalaisvaelus sekä "Vesisaaren joukkovaltaus". Silloin alkoi saapua kylän rantaan sekä miestä että naista, sekä perheelistä joukkoa että yksinäistä vaeltajaa kymmenlukuun, jopa joskus satasinkin, merkityttään nimensä Vesisaaren papin papereihin.

Vuonna 1865 kaupungin kirkkoherra sai kirjoittaa asukasluettelonsa 171 uutta suomalaista tulokasta. Seuraavana vuonna 205. Vuonna 1867 91 muuttanutta. Vuosi 1868 toi Vesisaaren 90 uutta asujaa. Tulokkaat olivat enimmäkseen Perä-Pohjolan väkeä. Osa oli lähtenyt Pohjois-Ruotsin suomalaisismetsistä. (On syytä muistaa, että koko Tornionjoen länsipuolinen maakunta on suomalaisten asuttama jo 1400-luvulta lähtien.) Suomen puolelta muuttaneet "suurimmiten" (sanoo Paulaharju) olivat Oulun pohjoispuolelta. Vain harvat Oulua etelämpää.

Mistä he muuttivat?

Vuoden 1875 aikakirjoista löytyy jo lähtöpaikkakunnista tietoja. Niissä puhutaan kuinka Vesisaaren suurimpina suomalaisvuosina tuli kaupunkiin: Torni-

on laaksolaisia Tornioista 28, Alatorniolta 22, Karungista 21, Ylitorniolta, Turtolasta ja Kolarista yhteensä 57, Kemistä 36, Tervolasta 35, Rovaniemeltä 32, Kittilästä 27, Sodankylästä 43, Kemijärveltä 38, Kuolajärveltä = Sallasta 32 ja Kuusamosta 23.

Ruotsin Norrlandista - siis vanhoilta suomalaisalueilta - sieltäkin muutti Norjaan väkeä: Haaparannalta 23, Alatorniolta 105, Karungista 161, Ylitorniolta 60, Hietaniemestä 30, Pajalasta 24, Kainuusta 7 ja Korpilompolon erämaista 5.

Suomen Kainuusta - Kajaanin nälkäperiltäkin - saatiin muutama asukas. Suomussalmelta 4, Puolangalta, Hyrynsalmelta ja Kajaanista yksi kustakin.

Oululaisia ilmoitettiin Jäämeren rantaan 9, Iistä 4, Hailuodosta ja Haukiputaalta 3 molemmista, Siikajoen, Raahan ja Tyrnävän muuttovero oli yksi paikkakunnaltaan, Pulkkilasta 3, Rantsilasta sekä Ylivieskasta yksi molemmista.

Vaasalaisia saapui 5, Alajärveltä, Turusta ja Ruokojärveltä 11 muuttajaa yhteensä.

Paulaharju on nämä tiedot poiminut J. BERONKAN Vesisaaren historian käsikirjoituksesta, jonka tekijä on suopeasti hänen tutkittavakseen luovuttanut.

Kun muistaa, että Vesisaari oli suurin ja vetävin muuttopaikkakunta, näitä nälkäpakolaisia on sijoittunut muihinkin yhteisöihin. Voi hyvin kuvitella, miten suuresta muuttoaallostasta on kysymys.

Beronkan tutkimuksessa todetaankin yhteenvedona: "Näinä 25 vuotena kohennettiin yksin Vesisaaren kaupunkia 793 suomalaisella niin, että suurkylän kveenien luku v. 1875 oli 1027 henkeä." Vesisaaren silloisesta asukasmäärästä melkein 60%. On muistettava, että silloinen Vesisaari nykyiseen verrattuna oli "vain pieni kaukarannan kylä" - kuten Paulaharju sanoo, ja on aivan varmaa, että suomenkielisten osuus kaupunkikuvassa tuntui.

Suomalaiset muuttajat toivat lukutaidon tullessaan

Lukea osattiin - kiitos kirkon - mutta luettavaa heillä ei ollut. Suomenkielinen kirja puuttui. On toki muistettava, että lähdettyä satapeninkulmaiselle jalan käytävälle taipaleelle kantamukseen ei silloisia kirjoja - jos heitä monella olikaan - hevin matkatavaroihin ollut varaa tulla.

Mutta lukemisen taito, jonka opettamiseen kirkko velvoitti, kotimaan nälkää pakoon lähteneillä oli.

Kirkon tarkoittamatta ja tahtomatta uskonnolliset liikkeet saivat valtavan lisävoiman eräästä avustushankkeesta, joka suunnattiin sekä Pohjois-Ruotsiin että Ruijaan, kveenien uuteen kotimaahan Saarnamiehet, jotka alueilla kiersivät, julistivat sanaa ja saivat kansan liikkeelle, toivat kanta-Suomeen toivomuksia: "Tuokaa meille kirjoja. Kirjoja luettavaksi." Kirkon eri yksiköt järjestivät Suomessa keräyksiä. Tottakai keruun tulos koski ja käsitti vain hengellistä kirjallisuutta. Sitä jakoiivat saarnaajat. Lukutaito säilyi heimo-laistemme keskuudessa. Ja samalla uskonnollisten kirjojen sanoma jäi kytemään niiden myötä. Ja mikä tärkeintä: Pitkän matkan takaa saapunut, tuhansia ihmisiä käsittävä kansansirpale säilytti äidin-kielensä.

Vielä 1930-luvun lopulla, jolloin minäkin siellä kävin - viikon kestäneellä kilpailumatkalla Vardössä - tapaamamme ihmiset puhuivat vakaata, puukantisen virsikirjan suomea. Tämä 1600-1700-luvuilta peräisin oleva hengellisten kirjojen kieli jäi elämään. Ja jos totta puhutaan, heidän myötänsä säilynyt, kaunis, verkkainen, ilmaisultaan väkevä suomenkieli olisi nykyiselle - lehtoriyliopistotason pilaamalle - kirjakielille tervetullut ja virkistävä vastapaino.

Vuonna 1955 kysyin Vesisaarella Viinikka-Äijältä, jonka talon vieressä meillä oli telta: "Kuinka te opitte toisten kielen - vaimonne ja te?" (Vaimo oli saapunut Vesisaaren Tanskasta v. 1890 ummikkona hänkin, oli ihastunut kalastaja Viinikkaan ja avioliittoon mentiin.) Viinikka vastasi: "Kyllä sitä vain met hopun kanssa toisemma opimme. Met olimme muutaman illan kahenyhessä fällyjen alla, hään oppi suomia, mie tanskaa ja lopulta kumpikin Finmarkun norjaa ja lapsia sikisi. Häättyypi ola isot fällyt."

Nimet ja korkonimet kveenien keskuudessa

Paulaharju pelasti paitsi kansansirpaleen elintavat - kertoo heidän kärsimystiestään halki Lapin, tunturien yli ja lopulta Jäämeren vesiaavan rantaan - myös heidän uudessa kotimaassaan saamat korkonimet. Värjärimestari Reenholtti Helanteri, Oulusta, sai pitää koko nimensä, mutta muita ei juuri nimien annossa hemmoiteltu. Näin Paula-

harju: "Olihan monia entisajan suomalaisia, joita usein mainittiin vain korkonimillään, lukuunottamatta nimiin liitettyjä kotipaikan tunnuksia. Niinpä kalamiesten joukossa nähtiin: TIPA-JUNTTI, KOPPA-ALEKSI, RAPA-TAINARI (paskaisuutensa vuoksi), MOLLO-MATTI, NAHKA-JUSSI, TÄI-TAPANI, KIRPPU-TANELI, RÄTY-TANELI, RÄKÄ-NÄÄVELI ja RYSSÄ-KASPERI. Oli ORRO-HEIKKI, joka länspuolisten - Västäläisten - oppipoikana kalassa ollessaan sanoi liinaa orrokksi, oli Kurttion TRASU-PEKKA ja itse PIRU-ERKKI".

Hän oli PIRU-ERKKI nuorempi. Piru-Erkki tietenkin kaupungissa tarvittiin, koska nimen edellinen omistaja lähti Amerikkaan ja laivan kannelta kiljui toiselle Erkille: "Piäs sie nyt minun nimeni kum mie lähen pois". Piru-Erkin vaimoa sanottiin vain PIKKU-PIRUKSI.

Nimi voitiin antaa monesta syystä. Kun Vesisaaren vankila valmistui vuonna 1863, uusi, komea, kaksivooninkinen talo, joutui sen kaltereiden taakse ensimmäisenä juovuksissa räyhännyt ja pahojaan tehnyt KILPIS-AAPO. Tämän ensivierailijan muistoksi tyrmää ruvettiin nimittämään KILPELÄKSI.

Vain vahvimmat selvisivät perille

Kun ihminen kykenee taivaltamaan jalan toistatuhatta kilometriä paremman maan haussa, matkasta selviävät vain lujatekoisimmat.

Yksi heistä oli Taivaalkosken Jaakkokin, Kuusamon kulmilta matkannut yksinen, lujatekoinen erämaan äijä - ison talon poika - omia aikojaan Ruijaan lähtenyt ja "maailmanrantaan päätenyt". Hän, kuten muutkin kveenit, osallistui aluksi kalastukseen merensoutajana. Isoja veneitä piti kuuden miehen voimalla soutaa. Kahden soutuvuoden jälkeen saattoi päästä kalastajaksi. Niin Jaakkokin rymysi kevättalvet ja kesät kalastajana, mutta syksyllä tämä rokonrikko-ma, musta, kookas peikko paineli verkkoineen tunturijärville kalastelemaan viritellen alastomana kahlaten verkot veteen, kun erämaassa ei venettä ollut. Kun siellä ei liioin ollut puuta, mitä lämpimikseen polttaa, niin piti lämpimikseen kanniskella kiviä. Keväällä hylkeitä ammuskellessaan hän saattoi sukeltaa jäiseen mereenkin noutamaan pohjaan vajonneen saaliinsa. Sukelsipa ukko kerran pariasteisesta merestä (Jäämeren vesi on harvoin lämpimämpää

kuin +6 astetta C) kuparisen kahvipannunsa kannen. Eikä moiset sukellukset suinkaan ukolle olleet kuolemaksi.

Matka Ruijaan tehtiin aina maitse

Suurin osa nälkää pakoon lähteneistä joutui matkaamaan jalan. Lähtijöitä pelotti paikoilleen jääminen enemmän kuin satapeninkulmainen jalkamarssi. Ruijassa jo käyneet ja sieltä kotiin palanneet kertoivat meren maasta. Siellä laiskatkin tulevat rikkaiksi. Kerrottiin kuinka Ruijassa "saapi vain selvää leipää, paksua ruislimppua, että sinne voipi mennä kuin jauholaariin". Väitettiin Ruijanrannan kaupunkia, Vesisaarta, jopa Ouluakin suuremmaksi kaupungiksi.

Simolainen Matti Onkalo sai ISON VALEHTELIJAN-nimen hänen Ruijasta palatuaan kerrottua, ettei siellä ole peltoja eikä ainuttakaan riihtä, ei metsiä, vain puuttomia vuoria ja että meressä uikentelee venheen mittaisia kaloja ja toiset kalat ajavat toisiaan takaa syöden ne elävältä. Mokoma puhe simolaisten mielestä oli emävaheltelijan puhetta. Matti Kurkkion akkakin kai lasketteli omiaan, kun oli ollut tietävinään Ruijassa olevan vain karkulaisia kaikenlaisia huonoja kulkureita ja pahantekijöitä niinkuin Siperiassa.

Muiden puheita uskottiin, kun verrattiin omiin loihin. Kun täällä Suomessa eivät aina kovimmatkaan raatajat rikastuneet, mitäpä sitten laiskat, siellä kyllä.

Utiset Ruijan hyvästä, leipää tihkuvasta maasta, pystyivät pohjalaisiin. Elämä oli ankaraa ja ruuatonta. Monesti oli korven mies saanut olla oravan kanssa yhteisissä leivissä ja kun sattui hallavuosia peräjälkeen, erämaan hätä oli vielä huutavampi.

Seitsemän nöyrää hallavuotta peräjälkeen sai Pohjanmaan ihmiset vaeltamaan kuin heinäsiikat ennen Egyptinmaan ylitse. Oli niin niukkaa, että leipäkin piti paistaa vanteessa, ettei se olisi hajonnut käsiin. Hylättiin kotikorpi ja kotimaakin, kun moni läksi kulkemaan vieraisiin seutuihin parempaa hakemaan. Ruijan rannoille läksi kiukuissaan Kemijärven Jaako Jumiskokin, joka juoksi kiukuissaan kesken halonteon kotiin, sonnusti joukkonsa ja lähti jutamaan jalan kohti Jäämerta, suuttui, kun eväistä vain jäänyt voi luisti kurkusta alas, olkileipä juuttui kurkkuun.

Seitsemän nälkävuoden kymmenluku

sai ihmiset liikkeelle. Vielä seuraavillakin kymmenillä Ruijaan lähdettiin sitä mainostettiin ja kotona eläminen yhtäkaikki tuntui ahtaalta. Moni kävi siellä vuosittain, suurimman kalansaannin aikaan, rahaa ansaitsemassa.

Vuonna 1865 G.A. Andersson kertoo siellä Ruijan rannoilla käyneen suomalaisia kalamiehiä 1500. Ervastin mukaan (Suomalaiset Jäämeren rannalla) Kittilä, Sodankylä ja Inari luovuttivat Jäämerelle enimmin. Vuosittain sieltä lähteneitä oli jopa 800-900. Matkaa kertyi suoraa maataivalta jo Kittilästäkin 400 kilometriä. Tornion seudultakin yli 600 kilometriä ja Oulun maakylistä jopa 800 kilometriä. Yleisin kulkupeli oli jalkakyyti. "Talvinen keino tallattavana, luminen erämaa tien vieressä, tulevaisuus tuntematon ja nälkä häätäjänä takana", sanoo Paulaharju. Suurin joukko kulki jalan jutaen.

Länsikairassa viime vuosisadalla puhuteltiin väkeä isän etunimen mukaan, joskus isoisäkin oli nimisaatossa mukana. Nimimerkintä saattoi kuulua: Matin Jaakon Mikko. Mikon Matti lähti Peltovuomasta kolmella porolla, akka ja kolme lasta ahkioissa. Autioilla taipaileilla matkaajien piti ajokkaansa syödä, ensimmäinen Inarijoella, Tenolla toinen ja kolmas Karasjoella. Silloin oltiin jo Norjan puolella. Sitten piti Mikon Matin tarttua vuottoraippaan ja vetää nuorimpia lapsia ahkiossa tunturien yli, kaksitoista peninkulmaa Pillavuoille saakka, akan ja vanhimman lapsen astuessa perässä.

Tyrnäväläinen Maria-tytär aikanaan ehti Ruijaan ja Porsangerin vuonolle. Mutkia oli matkassa ollut. Ensin Ouluun. Sieltä 20 "miilaa" Ruijaan päin. Oltiin vasta Rovaniemellä. Piti alkaa piiiaksi Vakkuriin. Maria jatkoi aikanaan matkaa kohti Ruijaa päätyen Karasjoelle ja Porsangeriin, Pyssyjoelle. Avioliittoon hän meni Juhan Kierrin kanssa. Kierri hukkui Honingsvaakin luona. Aikanaan hukkui Mariakin vuorollaan. Pyssyjokelainen Antin Sammun Anna-Leena on sanonut hänestä: "Kertoi se Maria kyllä sukunimensäkin, mutten tullu korjanneeksi sitä halthuuni."

Matkaan aina lähdettiin talvella. Tavoitteena oli, jos kaikki hyvin kävi, päästä perille parhaan kalansaannin aikoihin. Kaukaisimmat lähtivät taipaaleelle jo pari viikkoa loppiaisen jäl-

leelle jo pari viikkoa loppiaisen jälkeen, jotkut helmikuussa ja jotkut yliperäläiset maaliskuun alkupäivinä. Perille piti ehtiä Marian päivän aikoihin, jopa ennen Mariaakin, sillä silloin oli Jäämerellä kaikkein kovin kalankäynti. Joillakin harvoilla oli muuta kulkuvälinettä kuin sukset. Jokunen ajoi hevosellaan, lopulta myi ajokkaansa ennen perille pääsyä, jos se oli poro, se syötiin. Mutta kun Finnmarkiin - "Finnmarkkuun" - ehdittiin, kalastuksessa - "fiskuussa" - valkeni ruokaa ja työtä, jota etsimään oli lähdetty. Vain harvoilla oli kokemusta kalastuksesta. Oli monia, jotka ensi kertaa näkivät jonkinkaanlaisen laivan. Ei ole ihme, että Paulaharju muuttaneita haastatellessaan sai kirjatuksi jonkin pulkkilalaisen maininnan, kun töitä sadan peninkulman takaa hakemaan lähtenyt ensi kertaa kipusi kalastusaluksen, sköytän kannelle, nojasi mastoon ja katsoi korkealle latvaan ja äityi sanomaan: "Ompa oksaton! Minä en ainakaan tuohon puhun nouse!"

Samuli Paulaharjua saamme kiittää, että meillä on tänään kirjaan pantua tietoa eräästä sukupolvesta, joka tavaltaan edelsi siirtolaisukupolviamme. Hekin lähtivät kovia oloja pakoon. Heillekin lähtö usein kysyi vähemmän rohkeutta kuin paikalleen jäanti. Ruijaankaan menijät eivät omistaneet mitään, eivät osanneet mitään, eivätkä edes maan virallista kieltä. Jo saapuneita maanmiehiä ja -naisia oli entuudestaan maakunnassa, Jäämeren kylmässä rantamaassa paljon. Sieltä löytyi ruokaa, fiskuusta työtä ja uusi ... leipäisempi elämä. Sinne jäätiin. Nyt siitä tiedetään - kiitos Oulun kuuromykkäkoulun opettajan, Paulaharjun ja hänen vaimonsa.